Ч. 232 (14.776). Львів, четвер 21. жовтня 1937 Оплата ряжалова uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Представники польської преси інтервенюють у премієра.

Премієр ґен. Складковський приняв учора на півтораговинній авдієнції делеґацію польського Союзу Журналістів, яка передала обемистий меморіял і звернула увагу премієра на велике число пресових конфіскат в останніх часах та на їхню неодноцільність в поодиноких адміністраційних одиницях. Підкресливши великі труднощі, що з цього випливають для преси, делеґація просила премієра унормувати цю справу згідно з духом законів і однаково на цілому просторі держави.

Премієр висловив вдоволення зі стрічі з представниками журналістів і на вступі підкреслив своє прихильне становище до преси та її завдань. Опісля він схарактеризував загальне політичне положення в краю, обговорив подрібно предложену делеґацією справу і подрібні факти та заповів, що в найближчих днях видасть наказ адміністраційній владі, щоб усунути теперішні недомагання.

Вкінці премієр зазначив, що ця справа вимагає співпраці збоку преси і звернувся зі закликом у цій справі до делеґації.

Комітет неінтервенції радить над справою добровольців.

Вчора відбулося в Льондоні засідання підкомітету неінтервенції під проводом мін. Ідена. Не брав у ньому участи представник Німеччини амб. фон Ріббентроп, бо з огляду на густу мрягу його літак спізнився; заступав його німецький шарже д'афер. (У звязку з цим у закордонній пресі появились поголоски, що, Рібентроп покине льондонську амбасаду, а на його місце прийде хто інший. В Берліні заявили, що всі ті поголоски неправдиві.)

На засіданні італійський представник амб. Ґранді висловив внесок, щоб дискусію звернути на англійські пропозиції з липня ц. р.; його піддержав представник Німеччини, шарже д'афер Верман. Португальський представник амб. Монтейро, відчитав заяву, якої вістря було звернене проти Совітів. Совітський делеґат заявив, що як інші держави хотять вести дальше політику неінтервенції, то СССР не буде у тому перешкаджати, але не бере на себе відповідальности за висліди тої політики. Він накинувся на французьку пропозицію признати обом сторонам в Еспанії права воєнних сторін.

ЗАСІДАННЯ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Нині в 11. годині британський уряд зібрався на нараду над питанням, чи на випадок невдачі комітету неінтервенції Англія має скористати зі свободи ділання.

ЩЕ ОДНА МИРОВА ІНІЦІЯТИВА.

Куба запропонувала всім американським державам спільний виступ у справі ліквідації еспанської домашньої війни.

Національні війська заняли Віллю Вісіозу

ВІДДАЛЕНУ НА 3 МИЛІ ВІД ХІХОНУ.

Національні війська заняли вчора Віллю Вісіозу, дуже важну оборонну позицію червоних на побережжі в Астурії, крім того інші надморські місцевости: Консін, Мосес, Бенан і Кастельльо Бахо. Вілля Вісіоза віддалена від Хіхону на 23 кільометри.

З Саляманки подають, що нац. війська заняли вчора на астурійському фронті терен 70 кв. кільометрів простору, де є понад 40 сіл. Вони взяли в полон 500 червоних.

СПРАВА ЕВАКУАЦІЇ ХІХОНУ.

Французька ліва преса звертає увагу на небезпеку, яка загрожує оборонцям Астурії. „Евр" пише, що Хіхону боронить м. ін. коло 3.000 червоних старшин, яким загрожують поважні санкції, якби вони опинились у полоні. Ці старшини можуть урятуватись тільки морським шляхом, але пристань Хіхону заблькована. Тому „Евр" виступає з проєктом, щоб Ліґа Націй перевела евакуацію оборонців Астурії.

Цей проєкт підтримує теж комуністична „Юманіте".

Положення у Палестині.

ТЕРОР.

Передостанньої ночі араби обстрілювали одну жидівську кольонію в південній Палестині 40 мінут. Поліція заалярмувала ракетами більший відділ війська і щойно тоді араби втекли.

Біля Ґази перед приїздом поїзду, що їхав до Єрусалиму, найдено на залізничім шляху міну, яку перед вибухом усунено.

В цілому краю панує велике напруження, що відбивається дуже некорисно на господарському житті. Торговля занепадає, внаслідок чого щораз трапляються випадки банкротства жидівських і арабських купців.

ДИНАМІТОМ.

Уряд визначив у околиці Єрусалиму, Геброну і Ліди ряд домів, які будуть збурені динамітом, якщо в цих околицях повторяться акти терору. Мешканцям Ліди не вільно виходити з своїх домів продовж 22-ох годин на добу; залишено їм тільки 2 години на поладнання інтересів та закупів у місті.

Італійська зброя для Ємену.

Італія зобовязалась на основі договору доставити Єменові (арабська держава у південній Арабії) позви, протилетунські гармати, радіеві апарати і 20.000 крісів. Крім того італійський уряд вишле до Ємену військових технічних експертів на кошт єменського уряду.

Присилайте передплату!

Даймо відпір!

Львів, 20. жовтня 1937.

Наші люди так уже привикли до всяких напастей і фантастичних брехонь, виписуваних по ріжних „Курієрках" та говорених на ріжних польських зборах, що перестають ними цікавитись і на них реагувати. Психольоґічно це зрозуміло, тим більше, що час пливе, щораз більше років ділить нас від моменту повстання Польщі, а все ще лунають польські голоси, про які слушно висловлювався пок. Володимир Бачинський, що вони є зразком „іґноранціє максіме ін ребус україніціс". Вправді в міжчасі деякі польські поважні часописи стануло на іншому становищі і прийняли поважний політичний підхід до української проблеми, вправді заснувалась у Варшаві окрема інформаційна пресова аґенція для українських справ, вправді повстав окремий тижневик, присвячений українським справам, а проте у масі польський громадянин завжди думає старими, наскрізь фальшивими катеґоріями про все українство, опертими на повному незнанні фактичного стану речей. І всякі політичні спекулянти, які жирують на інстинктах польської вулиці, та з другого всі польські шовіністи-фанатики використовують ті відносини та продовжують далі свою роботу, яка полягає на ширенні про українців, їх статистику, їх минуле, їхню політичну думку, їх стан посідання, їх духові здобутки і змагання — найбільш неймовірних брехонь, що їх польська читаюча публика приймає за добру монету. І та злочинна робота внеможливлює поступ українознавства на польській вулиці, поглиблює пропасть, якою є просте незнання правди, паралїжує всі українські заходи пояснювати нашим сусідам речі ніби зовсім ясні і зрозумілі, які проте для них є незрозумілою китайщиною.

Таким робом наші громадяни просто махають руками, тим, що про нас сусіди говорять і пишуть, не цікавляться і на це не реаґують. Наші громадяни вважають, що „шкода часу й енерґії" на справу, яка і так згори програна, та що краще присвячувати всю свою увагу й працю буденній конструктивній праці, яка єдино вартісна, бо дає вартости тривкі, незалежні від злих чужих язиків.

А проте такий підхід не зовсім правильний. Це аксіома кожної пропаґанди, що найгірша інсинуація, найбільш неімовірна та з воздуху схоплена сплетня приймається і закріплюється в умах людей, якщо нема її спростування, якщо вона не викликує відпору. Очевидно, боротьба з тенденційною політичною акцією, такою, якою є протиукраїнська кампанія деяких органів польської преси і деяких кол польського громадянства, та боротьба є страшенне важка і невдячна. Маємо до діла з такою акцією, якій не можемо протиставити акції рівної щодо сил і засобів, хоч би тому, що не можемо протиставити такому „ІКЦ" іншого польського щоденника, що мав би той наклад і ту техніку кольпортажі. Наші голоси найчастіше просто не доходять до відома польського громадянства, яке наших часописів не читає, а своєрідна етика польської україножерної преси, про яку ми згадували кілька днів тому на цьому місці, дбає вже за те, щоб промовчувати наші спростування звичайних „ку-

рієркових“ фантазій. Але висновок з цього не такий, щоб взагалі не давати відпору польському наступові, лиш такий, щоб давати його у таких формах і розмірах, щоб він таки до польської свідомости доходив.

Польська протиукраїнська нагінка дійшла в останньому часі до розмірів, відомих нам хіба з весни-літа 1930. року. Крім газетної писанини маємо до діла з цілою низкою польських організацій, які прилюдно сходяться і приймають протиукраїнські постанови, що їх друкує потім вся польська преса, подаючи це до відома, вже як про важну політичну подію! І тут уже замало відгуку на сторінках української преси. Зрештою, той наш часописний підхід мусить бути з природи річи інший, публіцистичний: можемо хіба обмежитись до коментарів, що такий-то новий польський голос зраджує знову шалене незнання українських справ, нехіть пізнати їх та тенденцію на кожному кроці українству шкодити. Але в такому газетному підході не може бути тої сили, яку мають безпосередні голоси маси. На збірні польські протиукраїнські резолюції мусять приходити збірні українські протести, такі численні, такі масові і такі голосні, щоб їх не можна було не чути й не бачити!

І тому добре сталося, що таку протестаційну акцію минулої суботи заініціювала у Львові Народня Організація Українців м. Львова. Численні сходини українців ріжних політичних поглядів та напрямків, зібрані в салі „Сокола-Батька“, заклали урочистий протест проти того, щоб польські організації і деякі польські часописи накидувались на все українство в непрактикований ніде спосіб, щоб цькували на кількаміліоновий віддам населення держави з титулу його національної приналежности (бож іншої причини нема!), щоб на табор конструктивної праці перекидати відповідальність за вчинки поодиноких невідповідальних одиниць або й організацій, від яких все українське громадянство, зорганізоване у легальних установах, рішуче та з глибокого переконання відсепарувалось. Цей протест українців міста Львова повинен засвідчити, що до нас не можна застосувати пословиці: „Хто мовчить, той погоджується“.

Однак тепер треба, щоб слушний почин Народньої Організації Українців міста Львова найшов широкий відгук на українській вулиці. Треба, щоб той почин підхопили дільницеві організації українців м. Львова, щоб скрізь на передмістях наші люди заворушились і почали протестувати проти нагінки на наш нарід і його надбання, та щоб зі Львова та протестаційна хвиля розлилась широкою рікою і по всьому краю. Треба, щоб саме на ґрунті тієї протестаційної акції сходились усі наші громадяни, без огляду на партії і групи, на симпатії і антипатії, та щоб разом дружньо протестували проти того, що всіх нас українців торкається і болить.

І польська вулиця, до якої зараховуємо всю ту заїлу протиукраїнську польську пресу й ті організації, які не кермуються у підході до нас аргументами розуму і суспільної справедливости, тільки почуваннями ненависти, — щоб ота польська вулиця приймала українські протести такими, якими вони є. Себто: польської сторони нічого не торкаються наші внутрішні суперечки. Ті суперечки смирніші чи палкіші — це наша внутрішня справа, яку ми самі собі поладнаємо. (Мимоходом кажучи: нинішні міжпартійні відносини у польському таборі не дають права полякам кепкувати собі на тему нашої „декомпозиції“.) Це наша внутрішня справа, хто зпоміж нас назовні виступає, хто фірмує, хто прилучається, хто оспорює. Українські внутрішні суперечки не мають нічого спільного з фактом, що у підході до того останнього протиукраїнського наступу всі ми, українці, стоїмо одною лавою! І з кожним таким голосом протесту кожної української організаційної станиці та клітини — всі ми солідаризуємось.

ДВІ МІЖНАРОДНІ СПРАВИ.

На воєнних театрах на обох кінцях евразійського континенту небагато цікавого. Національна армія працює як знаменита гидравлічна праса: вона стиснула на просторі проміру яких 4-ох чи 5-ох миль цілу північну червону армію, що колись боронила цілого північного берега по французький кордон, ще й чимало утікачів. Щоби не було занадто тісно, деякі червоні переходять на національний бік, інші вирізуються взаїмно у безнастанних анархістично-комуністичних авантурах, що заступили традиційні боротьби биків. Як дальше так піде, чисельність північної червоної армії та простір, що його вона займає, зредукуються до зера. Північний фронт зліквідується, національні частини з півночі перекинуться на арагонський фронт, відділять Валенсію від Барсельони — і тоді прийде кінець війні.

Ці гороскопи дуже гарні і дуже можливі, але ми вже читали про стільки „вирішних“ та „остаточних“ офензив, що й тепер не можемо мати певности, чи справді небавом скінчиться крівава еспанська буденщина.

Стільки на Заході; а на Сході? Під Шангаєм фронт унерухомлений, на півночі щоправда японці йдуть скоро вперед — але не очищують і не обсаджують здобутого терену, тому часом лишають за собою китайських партизанів, часом впадають у засідки. Ця чисто маневрова війна без лінійного фронту, без певного опанування терену, не дає виглядів на близьку перемогу Японії, тим більше, що китайська армія на диво доволі добре тримається.

Виходило би, що на Заході нічого нового, на Сході не більше; та деякі факти дозволяють припускати, що так воно не є, що зближуються вирішні події на фронтах і що хтось не хоче до них допустити.

Возьмім під увагу справу неінтервенції в Еспанії. Коли европейська дипльоматія в поті чола монтувала льондонський комітет, вона здається засовувала собі, що з тої муки хліба не буде. Ніхто з міродатних кол не робив собі великих надій, тому й ніхто не дивувався і не обурювався, коли воєнні кораблі 4-ох великодержав перестали патролювати еспанські побережжя, коли через еспанські пристані та через Піринеї йшли дальші транспорти воєнного матеріялу і гарматнього мяса.

І ось ні з того ні з цього Париж нагадав собі, що в Еспанії роїться від чужинецьких добровольців; треба — мовляв — з тим покінчити, а ні, то ми зовсім формально отворимо кордон червоної Еспанії для воєнних матеріялів і добровольців, а може ще й обсадимо військом Мінорку та еспанське Мароко. Цікаве, що цей французький ультимативний внесок появився саме тепер і що він відноситься виключно до добровольців, що воюють у національній армії; з того не важко вносити, що евакуація італійських добровольців є для когось пекучою необхідністю.

Завойовують японці Китай від кількох років, забираючи нанкінському урядові одну провінцію по другій — інші держави на це не реагували, не реагували вони і в перших місяцях теперішньої війни, а вдоволювались обсерваціями та загальниковими заявами. Несподівано почалась велика дипльоматична офензива: хвиля обурення на Японію покотилась від Ліги Націй по Злучені Держави. У Женеві вишукали в якомусь музею „комітет 23-ох“, що так щасливо полагодив справу японського нападу на Манджурію; у Вашингтоні президент і уряд виріклися святої догми „блискучої ізоляції“ від справ інших континентів. Значить — уже довше небезпечно лишати Японію сам на сам з Китаєм (як цього бажають собі в Токіо), а то на Далекому Сході дійде до дуже далеких змін.

Рим не злякався французьких погроз, Токіо — американських; тому прийшлося витягнути обі справи на ширшу площину — міжнародніх конференцій. Конференція у справі еспанських добровольців становить уже невдачу Парижа і посередньо Льондону, які намагались замкнути її до конференції 3-ох великодержав, елімінуючи тим способом участь Німеччини і рівночасно немиле питання евакуації добровольців червоної Еспанії. Не так склалось, як бажалось: Італія рішуче відмовилась від участи в „конференції 3-ох“, підкреслюючи солідарність з Німеччиною та витягаючи справу на комітет неінтервенції. Італьо-німецький бльок, большевицькі провокації — ці скали, на які розбилася вже не одна справа в комітеті неінтервенції, вже тепер наїжились до питання добровольців. Наради комітету щойно почались, а вже французький і британський уряд радять, що робити, як сесія покінчиться невдачею.

Конференція сигнатарів „договору 9-ох держав“ має не більші вигляди на успіх. У Женеві тішаться, що Злучені Держави годяться взяти участь у імпрезі, зорганізованій під омофором Ліги Націй — та відворотня сторінка тієї медалі не дає основи до оптимізму. З Токіо дуже виразно натякають, що Японія лише тоді візьме участь у конференції, як вона згори узнає японський наїзд на Китай... засобом оборони проти комунізму та протияпонського бойкоту. Коли взяти під увагу, що Італія та Німеччина обіцяли підтримку Японії, ця остання зовсім не спішиться на лаву обвинувачених, куди її намагається посадити Москва, Женева і Вашингтон. Неприєднана постава Японії, протибольшевицький бльок і з другого боку провокаційне наставлення Москви не дають великих виглядів „конференції 9-ох“, що небавом збереться у Брюселі. Організатори цієї імпрези вже тепер не знають, на яку ногу стати — кого запросити; навіть Японія не дістала ще запрошення.

Дві великі офензиви т. зв. демократичного міжнародного табору заповідаються мало надійно. Вони виявили лише, який важкий шлях до здійснення плянів демократичного табору та яким прикрим балястом є для нього СССР, що вводить поділ світу на два бльоки і унеможливлює основне замирення.

Пригадуються гротескові часи розброєневої манії, коли то раз у раз збиралися конференції, які стверджували одно: що розброєння неможливе.

(гал.)

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Не сійте вітру!

Реєструючи недавній виступ вуличної юрби у Львові, якої жертвою впали вікна й вивіски крамниць Маслосоюзу, книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка й інших, дуже влучно і згідно з правдою підчеркнуло „Діло“ у передових статтях під нагол.овками: „Нїщо під сонцем не нове...“ та „Крик і мовчанка“, що головним спричинником таких вибриків є невідповідальні і просто каригідні цькування тої польської преси, яка алярмує свою суспільність брехливими страшаками про українців і відтак відмовляється хочби помістити спростування тих брехонь. „Діло“ вичислило лиш кілька випадків, які наслідком фальшивого насвітлення польською пресою дали привід до протиукраїнських маніфестацій, а по провіренні показалося, що з тими випадками свідоме українське громадянство не мало нічогісько спільного.

Майже рівночасно з повищими статтями „Діла“ появилась у черговому числі з жовтня ц. р. ілюстрованого місячника „Кооперативне Молочарство“ знаменна стаття інж. А. Палія під наголовком „Кому це потрібно?“ З неї довідуємося з авторитативного джерела про скріплений натиск і нагінку на нашу молочарську організацію навіть з погрозами під адресою Маслосоюзу органів польської шовіністичної преси, яка взиває до явного бойкоту торговельних заведень Союзу, фабрикуючи неправдиві відомости про діяльність Союзу та закидаючи йому фальшиво навіть протидержавну і терористичну діяльність. У такий спосіб дезорієнтуючи своїх безкритичних читачів, та преса навіть не уважає своїм обовязком помістити відтак належне спростування неправдивих та підбурюючих вістей.

Хіба не найдеться між чесними і розумними поляками ані одна одиниця, яка не признала би, що така злочинна робота деяких органів польської преси підриває не лиш господарські установи, зорганізовані українцями, але також тимсамим шкодить цілому і так уже загроженому господарству цілого краю та посередньо руйнує як матеріяльно, так і морально свою власну державу. А провід у такій бзкритичній та безприкладно ненависній роботі веде краківський „ІКЦ.“

Недавні жалюгідні протиукраїнські ексцеси у Львові пригадали нам теж недавній, бо з червня ц. р., випад „ІКЦ“ на Маслосоюз“ у його передовиці, затитулованій найбільшими черенками: „Українська атака на польський стан посідання на ...заході. За польські гроші ведуть протипольську роботу у Галичині (в ориг. Малопол. Східн.) і на Волині“ І чого то у тій передовиці ми не начитались? Ось деякі вимки з неї:

„...Поляк на Гупульщині, що для полагоди пенсії, їдучи до старости, вдіває гуцульські червоні штани і говорить по українськи (в ориг.: по руськи) та інший українець (в ориг.: русин), що для матеріяльних цілей зміняє своє назвище й імя — це симвoл браку всякої орієнтації в тому, що державі приносить користь, а що їй шкодить.

...короткозора політика причиняється чинно до росту і розцвіту рільничої організації, яка репрезентує на господарському відтинку воюючий український націоналізм.

...на просторі Малоп. Західної, Горішнього Шлеська і Цешинського і навіть Підгаля рільничий промисл повно опанований... українцями.

По банкротстві своїх політичних плянів з років 1917/19, по банкротстві акції підземельної і терористичної, українці підняли офензиву на господарському відтинку. Ірредента українська дійшла до переконання, що ожидаючи корисної політичної коньюнктури, треба занятися до розбудови власного життя, передовсім на господарській ділянці і при цій помочі вести плянову методичну сепаратистичну роботу — ...незалежність економічну визнала українська ірредента за основу до добуття політичної незалежности.

...Розпочалась організація прерізних українських кооперативів... акція ця на багатьох відтинках спіралась на німецьких зразках і користала з численних заграничних кредитів.“

У дальшій частині цеї тенденційної передовиці, затитулованої „Маслосоюз і його „мацкі“ у Польщі, так пише „ІКЦ“:

„Одною з найбільших українських кооперативів, станицею, що у памятних часах саботажової акції пригортала до себе ріжних боєвиків та агітаторів зпід знаку УВО, затруднюючи їх у характері інструкторів, урядовців і т. д., є Маслосоюз“ ...який, оповивши в останніх кількох роках густою сіткою цілу Східну Галичину (в ориг. Малоп. Сх.), увійшов на терен чисто польський, висуваючи свої „мацкі“ на Волинь, Люблинщину, Полісся і навіть повіт біловежський та закладаючи свої експозитури у повітах Горлиці, Ясло, Новий Сонч, Новий Торг, Тешин, Горішній Шлеськ і Домбровський басейн.“

Навівши цілу низку цифер, які малиб ілюструвати фінансові засоби Маслосоюзу, по кількох підбурюючих вигуках на адресу Маслосоюзу, цькуючи на нього як на... конкурента польських рільничих організацій, грізного противника з тенденціями офензивними та ворожу станицю, займається „ІКЦ“ ще станицями Маслосоюзу у Бельську й Катовицях.

Ось дальші цвітки тих „приязно-нормалізаційних“ його міркувань:

...„Оба ті відділи підлягають б. офіцерові української армії, а ввесь персонал імпортований зі Східної Галичини (в ориг. Малоп. Сх.).

...Усі товари імпортовані з централі „Маслосоюзу“ у Стрию чи з відділів у Львові й Перемишлі ...з браку власних продуктів закуповує „Маслосоюз“ набіл у німецьких кооперативах на Поморю або у „Молькерайцентрале“ в Познані — а на місці у Катовицях чи Бельську нічого не закуповує ані не перетворює. Так польське громадянство купує товар український і німецький, беручи участь у розвою ворожих станиць і підтримуючи гноблення власної продукції.

...Воюючий український націоналізм добуває на свою протидержавну роботу фінансові засоби від поляків... що дають гроші на винищення польського елементу.“

Для „ІКЦ“ без значіння є легальність кооперативної праці Маслосоюзу. Він закидає злобно, що у статуті є також

...„як ціль — діяльність культурна та піднесення культурного рівня членів. Як українці розуміють культурну діяльність, зложили на це самі у Східній Галичині (Малоп. Сх.) неодин кріавий доказ.“

По таких каригідних вигуках, яких не стрінете у ніякій пресі культурного світу, „ІКЦ“ накликує покликані польські чинники

...„зревідувати своє відношення до українського питання взагалі та „Маслосоюзу“ зокрема, бо, мовляв, державні банки дали Маслосоюзові кредиту 80.000 зол., є з чистого зиску йдуть квоти на ріжні цілі культурні чи національні... та вистане подати знаменний факт, що у відділі в Бельську управитель українець, підходячи до телефону, говорить все по німецьки „гір“ Маслосоюз“...

...Тож лише спільний польський фронт може зломити ворожу нам офензиву... ворожу державі акцію (?!) ...Апелюємо до польських організацій робітничих підняти доцільну акцію... не допустити до того, щоб установа, яка у розвою української іредентн грала і грає поважну ролю, годувалась польським грошем зі шкодою поляків...“

Ми навели дослівно деякі уступи з тої передовиці „ІКЦ“, що просто кишить не лише видуманими наклепами, але теж безмежною злобою і нетерпимістю. Скільки там зоольогічної ненависти проти українців, проти яких кожна нагінка, кожний донос, навіть неправдивий, мав би бути добрий!

Маслосоюз за поважна установа, щоб у подібний спосіб реагувати, — тож управа Маслосоюзу внесла через свого правного дорадника спростування на руки відповідального редактора „ІКЦ“, домагаючись по думці § 19 пресового закону його поміщення. Спростування зложене по вимогам закону, у приписаній формі, та „ІКЦ“ його не помістив.

Подаємо тут лиш його короткий зміст.

У ньому підчеркнено неправдивість фактичних наведень „ІКЦ“ щодо діяльности Маслосоюзу“, який і перед великою війною за часів Австрії, і тепер за часів Польщі виконує важку, корисну й наскрізь легальну господарську працю у рямцях статуту і закону про кооперативи, при чому ніколи не користав і не користає з ніяких заграничних кредитів та свою діяльність спирає переважно на власних фондах, зложених у формі уділів своїх членів.

При ангажуванні персоналу все приймав і приймає виключно кваліфікованих та фахово вишколених працівників, що ввесь свій час і знання присвячують справам установи. Видумкою є вістки про торговельні станиці Маслосоюзу у повітах: Горлиці, Ясло, Новий Санч, Новий Торг, Ярослав, Ланьцут, Ряшів і т. д., а щодо відділів у Бельську та Катовицях, то відкрито їх не для конкуренції, а лиш для вишукання корисного збуту набілу у промисловій дільниці держави, для солідної обслуги тамошніх ринків та для ведення там першої того роду піонірської господарської праці.

Відділ Маслосоюзу в Катовицях повстав ще в році 1929, а відділ „Малоп. Звйонзку Молочарського“ креовано там щойно в році 1932. Відділ у Бельську впровадив Маслосоюз ще в році 1932, а відділ „Малоп. Звйонзку Молоч.“ креовано там щойно в році 1935. Та проте оба ті союзи ведуть свою працю у цих теренах у повному порозумінні. До Катовиць і Бельська висилає Маслосоюз лише масло та краєві товари, випродуковані на терені Річипосполитої Польської, а цеж хіба корисне для господарського життя держави і всіх громадян — а при хвилевім браку масла докуповує його лиш у споріднених кооперативних союзах, що співпрацюють на терені держави в одній „Спільноті“ з осідком у Варшаві, отже в Союзах польських і німецьких, що працюють на терені Р.П., де зрештою доповнюють своє запотребування масла теж польські молочарські Союзи. Зовсім видумана „ІКЦ“ сума кредитів у польських банках у висоті 80.000 зол. Маслосоюз ще в році 1927 користав з кредиту у „Банку Рольному“ на суму 35.000 зол. і з ресконтового кредиту „Банку Госп. Краєвого“ на суму 5.000 зол. У відношенні до оборотів і потреб Маслосоюзу є це кредити дуже дрібні і вони в цілости сплачені вже у роках 1928/29.

На які цілі йдуть суми з чистого зиску, не важко усталити, бож Маслосоюз веде згідно з приписами обовязуючого закону правильне книговодство і точні викази видатків предкладає рік-річно скарбовій владі, а ревізію діяльности та книговодства „Маслосоюзу“ постійно переводить авторизований Міністерством Ревізійний Союз. А надто у 1937 р. перевела в Маслосоюзі 34-денну ревізію Кооперативна Рада з Варшави і в ніякому випадку не стверджено видатків, незгідних з законом та статутом. Що персонал промовляє чи телефонує до клієнтів тою мовою, якою до нього інтересенти звертаються, є це основною вимогою купецької чемности у цілому культурному світі. Легкодушним наклепом є інсинуація про ширення Маслосоюзом якоїнебудь ворожої державі акції. Маслосоюз, як господарська організація, не лиш ніколи не ширив ворожої державі акції, але єдино дбає про піднесення добробуту зорганізованого хліборобства з очевидною користю для дрібного селянина і тимсамим для цілости господарства держави. Лише злобна нетерпимість могла приписувати Маслосоюзові якунебудь ролю у розвою української ірредентн. Маслосоюз ніколи не стрінувся з таким закидом від міродайних чинників, покликаних до надзору над легальністю праці Маслосоюзу. За те Маслосоюз при помочі свого фахово кваліфікованого персоналу підніс високо якість про-

дукції масла на занедбаному терені. Справною і солідною торговельною обслугою приєднав собі відборців серед усіх розумних громадян держави без різниці національности, а також добув безмежне довіря заграничних ринків до нашого краєвого продукту з видатною користю для експортової політики держави.

Одначе, як сказано, цього спростування, що вповні дискредитувало наклепи „ІКЦ“, цей орган на своїх сторінках не помістив. Не було іншої ради, як судова скарга, яку Маслосоюз вніс проти відповідального редактора Яна Станкевича до суду у Кракові. Та всупереч приписові пресового закону трактувати справу з поспіхом, на внесене з кінцем червня ц. р. обвинувачення визначено розправу у Кракові щойно на день 25. XI. ц. р.

А тимчасом цькування „ІКЦ“ вже увінчалися практичним вислідом. Дня 11. ц. м. на вулицях міста Львова посипалися з брязкотом побиті шиби і вивіски крамниць Маслосоюзу й інших українських установ...

І кому ця нагінка „ІКЦ“ принесе користь? Чи може державі? Хіба ні! Тож не сійте вітру!

Д-р І. М.

ЯПОНІЯ ТВОРИТЬ ВЕЛИКУ МОНГОЛІЮ.

ТОКІО, 20. 10. ПАТ. Агенція Домеї повідомляє: Начальний вожд монгольських військ кн. Тег прибув зі своїм штабом до міста Паотав, що його здобули минулого понеділка обєднані японсько-монгольські відділи. Кн. Тег склав подяку командантові японських військ в імени монгольської раси за визволення провінції Сеюан, батьківщини монголів, зпід китайського ярма. Кн. Тег запевнив, що цілий монгольський нарід хоче солідарно причинитись до приверненя миру на Далекому Сході відновленням великої Монголії та спинити пенетрацію китайських мілітаристів з полудня і комуністів з півночі.

Реферат про поневолені народи в Берліні.

У переповненій слухачами святочній залі берлінського університету відбувся 11. ц. м. прецікавий виклад закордонно-політичного редактора часопису „Журналь де Женев“ Пера Бріке (Pierre Briquet) про Лігу Націй та поневолені народи. Виклад відомого женевського знавця Східної Европи і справ національних меншин торкався виключно проблеми поневолених народів у Совітському Союзі. Відповідальність за долю тих 80 мілійонів поневолених народів у СССР, які складають майже половину цілого населення Сов. Союзу, — спадає на Лігу Націй. У своїх виводах розглянув прелєгент у першу чергу повоєнний розвиток і сучасний стан українців та кавказьких народів під „військовою окупацією“ червоної Москви, що перебрала всеціло „імперіялістичну спадщину царської Росії“. Ліга Націй повинна бути на сторожі справедливости, миру і прав менших чи слабших народів. Та її основні — статутові — параграфи були вже частіше порушені СССР і Ліга Націй, як слаба установа, не всилі ніяк запобігти винищуванню поневолених народів у Совітському Союзі.

(Український Тиждень).

Матримоніяльне.

Молодий власник дібр з реальністю в Кракові, елегантної поверховности, доброго характеру, бажає оженитись зі симпатичною панною, віно не конечне. Умови: хист опадности і елегантности, завдяки постійно вживаній видатній пасті до обуви Ердаль. Ласкаві зголошення під Ч. Ж. Її таємниця: Вчити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати мягким сукном аж до лискучого полиску.

ВІЗИТА ФІНЛЯНДСЬКОГО МІНІСТРА В БЕРЛІНІ.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 20. 10. ПАТ. Міністр закордонних справ Гольсті виїхав нині передполуднем в товаристві свого секретаря Гадда через Талін і Ригу до Берліна. Вертаючись з Берліна зложить офіційну візиту в Ризі.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

МАСЛО НА ГОЛОВІ.

Серединою вулиці маленького містечка Закарпаття йде пан староста — себто війт — пан Атаназій Безушко. Низенький, грубенький; йде поволі, широко розкладаючи ноги, хитається як качка, при тому тяжко відсапує. На дворі горяче, липень.

— Тьфу! — і правою рукою обтирає пан староста піт з чола, лівою посуває саме капелюх назад, як у цій хвилині щось хляп! на лису голову. Вхопив рукою — щось мягке, розплилося в руці. Глянув і понюхав — масло. Розгніваний і лютий стріпнув рукою і розбризкав масло на капелюх, що саме впав з голови на землю.

— Що це? — скрикнув у великому гніві.

— Це викинув хтось тарілку з маслом, масло впало вам на голову, пане старосто, а тарілка ось тут, у рів. І не збилася! — пояснив жид, що сидів перед крамницею.

— З чийого вікна? — питав, задихуючися, пан староста.

— Не знаю, не бачив...

— Адже тарілка впала на ваш бік, то й ясно, звідки її кинули.

— Не бачив, не знаю...

— Я йому дам, я того не дарую! На гладкій дорозі масло на голову, мені, старості! Убю як пса, а того не дарую! — і поспішав до дому, де жив на першому поверсі адвокат. І підніс пан староста розхвильований вгору палицю готову до удару. Інакше й не могло бути! Староста — і масло на голові, емігрант, заволока, що приплівся сюди. — Не да-ру-ю!

Пан староста не перейшов, а перебіг кілька кроків вулицею і ввійшов у двері дому і — аже звільнив крок. Роздумував, це мабуть адвокат посварився з жінкою і в злости викинув масло через вікно. Той адвокат пристрасний, палкий, войовничий, може й ліпше з ним не зачинати? — і пан староста знизив палицю додолу. І ще більш сповільнив свій хід. — Може воно й поправді ліпше цілком не йти і з ним не зачіпатися? „Але ні!“ — думав вже у наступній хвилинці. — Адже люди бачили, жид, жидівка. Я староста, впливовий чоловік на всю околицю — а це емігрант, а він мені масло на голову! Мушу боронити своєї чести, бо й що подумають люди? — Зробив кілька ступенів нагору. Але на пересхідцю знов завагався: — А може таки ліпше не зачинати собі з ним?

Пристанув, виняв хустину, обтер лису голову, витер капелюх і вже думав біди не зачіпати, а вертатися вниз, як знов супротивна думка шепнула: — Ні, люди бачили. Що подумають собі про мене, старосту, впливового чоловіка? Іду, що буде, хай буде, я мушу його порядно вилаяти! Щож то за порядок, щоб людям масло на голову на гладкій дорозі! Це ганьба для нашого цілого містечка! Ганьба нам всім! — і знов перейшов кілька кроків вгору.

Двері від мешкання адвоката відкриті. Адвокат розперся при столі й заїдав.

— А може таки вернутися?! — подумав знов пан староста і хто зна, чи не був би втік ще в останній хвилинці, але адвокат вже його побачив.

— Чим можу служити? — голос адвоката звучав рішуче, приказово. Як часто заздрив йому такого голосу пан староста. Як часто думав собі: — О, щоб я мав такий голос і таку статурну поставу!

— Чим можу служити, пане старосто?

— Пане меценасе, я знаю, що ви добра, порядна, чесна людина й ви знаєте, що я не жаден галабурдник, а теж добра і чесна людина. Маленька справа в мене до вас і я певний, що ми обидва як добрі, порядні та чесні в згоді ту справу скінчимо. Я йшов саме тепер дорогою й мені на голову впало масло з вашого вікна.

— Знаю!

Адвокат стояв гордо, дивився на похилу постать старости і мало бракувало, а був би розсміявся. Але той сміх він здушив у собі, тільки його очі заблищали.

— Отже, чим можу служити?

— Це масло поплямило мені капелюх, одежу, руки й чоло.

— Тільки всього? Це ж дрібничка.

— Так, так, дрібничка, але...

— Скидайте! — і не чекаючи згоди пана старости, він уже стягнув з нього сурдут. — Анно! — крикнув адвокат на слугу. — Принеси теплої води та мила, возьми цей сурдут і капелюх пана старости і попроси паню, щоб зараз вибрала плями. Моя жінка — говорив вже до пана старости — прекрасно вміє вибирати плями з одежі. Анно, як тільки пані вибере плями, вигладь сурдут, щоб був як новий і зараз принеси.

Слуга забрала речі, а пан староста вже обмитий усів без сурдута при столі. Адвокат нахмарив чоло, вдарив кулаком по столі й промовив піднесеним голосом:

— Ось які прикрости маю через вас, пане старосто!

— Через мене, ви, пане меценасе? Через мене?!

— А щож ви собі думаєте?! Приходжу розгніваний із суду, кажу собі дати їсти, а тут в маслі муха, таке масло в нашій кооперативі. Мене це ще більше виводить з рівноваги. Належу до типів вибухових, розсерджений мушу чимнебудь кинути до землі, щоб розбилося на сто чортів, або гримну дверми, що аж цілий дім стрясеться, або по лиці лупну, коли хто попадеться під руки, що аж зуби вибю, мій любий пане старосто! Коли тим способом виладую свій гнів, хоч до рани мене прикладай. Отже й нині я розсердився в суді, а тут ще і в масло влізла муха. Я спалахнув, вхопив тарілку з маслом і куди ж мав її жбурнути... — як не просто у вікно?! Але скажіть ви мені, пане старосто, який дабатий чорт вас туди надніс?

— Я йшов серединою вулиці...

— І думаєте, що це вас оправдує? Не знаєте, що поліційні та комунікаційні приписи виразно всім наказують ходити лівим крайчиком дороги? А ви, старий чоловік, ви, пан староста нашого містечка — не знаєте того?! Не знаєте, що коли б вас авто переїхало на середині вулиці, то ваша родина не дістала б ні сотика відшкодування, бо по середині вулиці не вільно ходити. На середині вулиці ви загалом не маєте права бути.

(Докінчення буде).

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

У неволі макового соку.

Крім війни Китай має розвязати ще одне важне для життя свого народу питання — опій. Наліг опію, що є сильним рослинним наркотиком, що міститься в соку китайських маків, — так закорінився серед китайського населення, що загрожує тому народові дегенерацією. Можна сказати — опій, ця жахлива отрута, що м. ін. паралізує силу волі, є одною з головних причин, чому китайці програють у боротьбі раз-у-раз зі здоровими душевно і тілесно японцями.

Що це таке опій?

У соку дозрілих головок китайського маку находимо цілий ряд сильних рослинних отрут, які наука про ліки називає „алькальоїдами“. З них найважніший опій, що має сильний вплив на людський організм як лік, що втихомирює болі і дає рівночасно враження щастя та безжурного спокою. Одначе лікарі вживають опію рідко, щойно тоді, коли болі при всяких недугах такі нестерпні, що людина не може їх перенести. Причиною цього є та нещасна прикмета опію, що організм легко звикає до цієї отрути вже по кількаразовім вжитку. Колиж людина попаде в опіюмовий наліг, тоді стає справжнім невільником свого налогу, так само як налоговий курець не може жити без тютюну. Одначе цей наліг куди гірший, бо опій каже собі дорого платити за ті хвилини, коли в задурманеній голові викликує образи щастя та безмежної насолоди. По зарурічнім вживанні опію людина платить за розкоші макового соку здоровлям і стає руїною душі і тіла. Розладдя праці травлінних органів, органів руху, серця та жахливе вихудіння і хирлявство, заганяє жертву опію скоро в могилу. Не менш жахливий вплив опію на духове життя людини. Невільник макового соку тратить волю, — в нього притуплюється інтелігенція, почування та розум, а ввесь свій сприт він зуживає, подібно як алькоголік, на те, щоб здобути упрагнений опій.

Мандрівка опію по світі.

Ще в середневічних часах не знали про одурманливий вплив макового соку. В 900. р. мак був улюбленою декоративною рослиною. Вітчиною маку був Індо-Китай чи Арабія. Щойно значно пізніше китайські лікарі відкрили, що мак має сонливу силу, одначе в Китаю не виробляли ще тоді опію, лиш спроваджували його з Індо-Китаю і Арабії для ліків. Одначе зчасом опій з ліку став такою розвагою, як тютюн і його вживання так сильно поширилося в Китаю, як ніде на світі, навіть у батьківщині опію.

В Китаю вживають опій в той спосіб, що приготовляють кусник сирого опію, огрівають його над лямпкою, поки не змякне, а потім у формі кульки, величини фасолі, поміщують у спеціяльній люльці; потім його запалюють і втягають глибоко опяниливий дим. Вживання опію мали навчити китайців голяндські купці, що додавали „для смаку“ до тютюну малі дози опію і таку мішанку продавали китайцям.

Боротьба з білим драконом.

Згодом курення опію дійшло, головно в полудневім Китаю, до таких жахливих розмірів, що в 1800. р. видано закон, який забороняв привозити опій до краю.

Одначе тоді вже велике число людей — невільників опію, не могло обійтися без „білого дракона“, як звали опій його противники і тоді розвинулося на велику міру пачкарство опію з Японії, а також почали управляти мак і в Китаю і виробляли з нього опій. Число наркоманів почало рости в жахливий спосіб. Щойно в 1906. р китайський уряд визначив 10-літний плян боротьби з куренням опію. В Китаю мали кожного року ступнево ліквідувати управу маку і виріб опію та обмежувати його привіз з Індії.

Уряд наклав на власників макових піль величезні податки і черпав з цього безмежні доходи, тому не лиш не виконував свого пляну, але ще змушував своє населення вживати опій, як це робили у нас у свій час дідичі з горівкою, змушуючи своїх кріпаків-підданих пити примусово горівку. Дійшло до того, що навіть у війську платили воякам.. опієм.

Трагедія народу.

З початком 20. століття в Китаю вже курять опій всі, не лиш мужчини, але жінки та діти. Навіть немовлята успокоюють родичі в той спосіб, що дають їм люльки з опієм до уст. В убогих родинах зарібок голови рідні ледви ставав на опій, про належну відживу не було й мови. Тому смерть збирала своє жниво голоду серед убогих китайських робітників-кулісів.

У 1934. р. в Китаю почали лікувати опіюмовий наліг другим наркотиком — морфіною, по думці „клин клином“. Одначе тоді повстала крім опію ще нова масова наркоманія — морфінізм.

Зрештою морфіна не може бути ліком на опіюмовий наліг, бо вона є головним складником опію, де є її коло 20 прц.

Нинішній Китай у випарах опієвого диму.

І нині справа опію в Китаю не стоїть ліпше. Більшість населення Китаю і далі нидіє в обіймах жахливого дурману. В цілій велитенській країні працює маса тайних фабричок опію та морфіни, а з Китаю агенти розсилають отруту по цілім світі, головно через Шангай до Америки та Европи. Тепер китайські суди накладають драконські кари за управу та торговлю опію й морфіни.

Дістати опій легально можна лиш в аптиці за лікарською рецептою. Уряд закладає багато лічниць для опіюмістів і морфіністів, де лікують безплатно. Лікують головно впорсками власної крови пацієнтів (беруть кров з жили і впорскують до мясня), а також з жовчі. Теперішній китайський уряд поставив собі за мету вигнати до 6 років з Китаю „білого дракона“, що нищить і дегенерує цей великий і старої культури нарід.

——o——

З життя звірят.

ТЕРЕДО — ПОСТРАХ КОРАБЛІВ.

Не лише великі звірі бувають шкідливими для людини, але часом навіть таке мале сотворіння як маленький хробачок т. зв. морський шкідник (лат. Тередо наваліс) приносить людині необчислені шкоди. Про цього шкідника написав велику статтю в німецькій фаховій корабельній пресі д-р Віндорф. В ній подає висліди своїх обсервацій над жахливими шкодами, що їх спричинює маленький корабельний червак, т. зв. тередо, що нищить не лиш деревляні тілища кораблів, але також усякі деревляні будівлі в надморських пристанях. Цей червачок прожирає в дереві отвори ширини на півтора цм, довгі нераз до пів метра. Вони спочатку йдуть скісно до середини дерева, потім рівнобіжно зі шарами дерева. Звичайно „працює“ рівночасно велика маса отих червачків, через що дерево заміняється на поровату і крихку масу, що скоро розпадається під діланням води чи леду.

Ці пажерливі червачки є справжньою „єгипетською пошестю“ для кораблів та підводних частин всяких будівель у пристанях, тому, що дерево ще досі є найважнішим будівельним матеріялом у корабельному промислі.

Де бушує тередо?

Тому ці морські шкідники, хоч які маленькі, приносять людям непомірно більше шкоди, ніж велитенські рекини. Одначе вони не всюди виступають: живуть вони головно там, де море дуже солоне. Тому нпр. їх нема у східнім басейні Балтійського Моря, і тому пристані польські, пруські та пристані східно-балтійських держав зовсім не мають від нього жадних шкід. Зате вже на захід від лінії Копенгаген-Варнемінде і на Північнім Морі цих червяків-деревоїдів так багато, що нпр. в деяких прибережних місцевостях треба палі, грубі на чверть метра, заміняти вже по році. Одначе шкідники не шкодять у всіх пристанях однаково. Ось нпр. у пристані Куксгафен над Північним Морем, на знищення чверть метра грубого паля потребують черваки 10—20 років.

Боротьба людини з черваком.

Вже від давна пробують найти спосіб, як охоронити дерево перед оцим шкідником, що приносить такі великі втрати. Ось нпр. напоюють споди кораблів креозотом чи смоловим олієм, що дає дуже добрі висліди, але багато коштує, бо замало дерево посмарувати цими засобами, але треба ще кожну дошку чи паль наситити у спеціяльних фабриках, через що збільшуються значно кошти будови кораблів.

Інші способи є меншевартні, як нпр. смарувати кораблі зверху верствою карболінеум, або обивати бляхою, бо тоді він лиш на короткий час опирається захланному морському червачкові, смакунові дерева.

У Куксгафен борються з тередом так, що напускають дерево, що має бути підводною частиною корабля чи пристаневих уряджень, таналітевим порошком, що імпрегнує дерево і робить його несмачним для деревоїдних черваків. Роблять це в той спосіб, що в палях вергять у відступах що 25 цм. отвори, ширини 2.5 цм., довгі на 20 цм., а до них вкладають в паперових тубках таналітовий порошок, що легко розпускається у воді. Потім його закорковують, а вода, що просякає до тканки дерева, розпускає його і розпроваджує розчин таналіту поміж деревними волокнами.

Одначе ці засоби боротьби з тередом є щойно в дослідах, а ненаїдний червачок і далі нищить кораблі і через це часто буває причиною морських катастроф, коли нпр. підчас бурі сточений червою кадовб корабля не всилі встоятись бурі.

ЗВІРЯТА МАСАЖИСТИ.

Славний учений проф. Мантойфель спостеріг в зоольогічному городі в Москві, що сліпоуроджені немовлята деяких звірят-хижаків, не можуть самі випорожнити сечового міхура ні кишки. Воно наступає щойно тоді, як самиця-мати енергійно почне лизати малих, чого вони, як упевняє професор, домагаються характеристичними звуками. Природники думали дотепер, що самиця масує малих язиком лише на те, щоб улекшити дітям віддих та очистити їх шкіру

——o——

Гігієна проти гарних ніжок.

Ще донедавна в Китаю мірою жіночої краси були маленькі, як у лялечок — ніжки, які китайські поети оспівують як „золоті лілеї“. Мірою краси в елегантної китайської жінки є розмір її стопи. Стопи вважались одною з найчарівніших частин жіночого тіла, на них зосереджувалося почування соромязливости. Гарна, маленька стіпка була „найпікантнішою“ частиною жіночого тіла, якої не вільно було показувати, а вже великим проступком проти моралі було в Китаю глядіти на жіночі стіпки.

Таємниця малих ніжок.

У ліпших китайських родинах малим дівчаткам закладали між 4. і 8-им роком життя на стопи опаску так, щоб стопа обіймала поміщений від споду металевий валочок. Таку опаску закладали щодня повних 10 літ по купелі і масажу стопи, аж врешті кістки пяти так деформувалися і переміщувалися зі свого нормального положення, що стопа дорослої жінки була довга на 9—10 цм.

В жінок з нижчих сфер не було звичайно такого великого здеформування стопи а в Манджурії і підчас панування манджурської династії в Китаю цей звичай був навіть заборонений.

Найбільш було китайських красунь з маленькими ніжками в полудневім та східнім Китаю.

Лікарі в боротьбі зі звичаєм.

Зовсім ясно, що жінка з так спотвореними ногами ледви могла ходити і була справжньою калікою. Тому перші виступили проти цього віковічного звичаю китайські лікарі, що студіювали в Европі чи в Америці, або в китайських лікарських школах, які провадили европейці та американці.

Нині під впливом поступу та европейської культури вже в багатьох китайських провінціях покинули цей звичай і нинішні китаянки ходять на таких ногах, які їм природа дала.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація

Сторінка без політики.

Обезпечення від посагових ловців.

Америка, Америка і ще раз Америка. Край, де не тільки найоригінальніші плани люди творять, але край, де оригінальність межує з чудерništвом. Америка теж видумала найдивніші обезпечення у світі. У цій ділянці бють американці всі рекорди. Найкращим доказом є новий рід обезпечень, що його тепер там придумали.

Нове обезпечення торкається в першу чергу жінок. Адже це прийнялося майже в цілому світі, що дівчина, яка виходить замуж, мусить ще крім любови трохи більше внести до подружжя. Щось більше реального як любов — гроші, чи пак придане. І саме придане жінок стає іноді їх найбільшою трагедією. Бо дуже часто трапляється, що мужчини не дивляться на почування, але шукають тільки за грішми. Та ще більше є обманців, які виманчують від жінок їх гроші і придане, покидаючи відтак дівчину на леді.

Таких обманців є чимало в нас. В Америці, краю промисловців і... обманців, просто роїться від них. Тому теж зорганізували там товариство обезпечень від посагових обманців.

Коли якась жінка заручиться, зголошує всі персоналії до бюра обезпеченевого товариства, яке переводить майже докладне слідство, щодо особи нареченого. Якщо вислід такого слідства добрий, то нічого не стає на перешкоді родинному щастю. Колиж виявиться, що наречений є звичайним „гохштаплером", що полює на придане, обманцем, або криміналістом, тоді нареченку повідомляють про всі подробиці його життепису. Одначе, якби „наречений" умів так добре замаскуватись і прикинутись чесним чоловіком, що урядовці обезпеченевого бюра не могли би нічого про нього конкретного довідатися, тоді на випадок обману товариство обовязане виплатити пошкодованій повну суму, на яку вона обезпечена.

Герой моря.

В маленькім місті бретонського побережжя Круа умер перед кількома днями скромний рибалка Віктор Жего. За його домовиною ішло населення цілого міста. Приїхали теж мешканці й інших міст Бретонії. Віктор Жего мав добре заслужену славу „короля спасителів життя".

За 31 літ свого життя від 1897—1928 р. врятував він більше як 200 людських істнувань.

За молодих літ довелося Жего бути свідком розбиття корабля. Тоді вдалося йому урятувати і доставити до берегу двоє людей, що потапали.

Вид корабля, який розбився, і вид людей, що тонули серед моря, викликав у молодого ще тоді Жега незабутнє враження в душі. Із рятування потапаючих зробив він собі просто другу професію.

Він збудував собі невеликий вітрильник із слабим мотором до помочі. Мешканці Круа знали, що „батько" Жего завжди опиниться там, де треба рятувати людей, якщо він лиш під таку пору був на морі на своїм вітрильнику і ловив рибу.

Коли Жего проминуло 65 літ, він мусів відмовитись від своєї другої професії і не міг уже в бурю і заверюху виїздити на море. Свій човен передав найстаршому синові Перові з наказом виїздити завжди на море, коли будуть на те дані, що недалеко може тонуть люди.

Віктор Жего помер у 74. р. життя. Він був кавалером почесної легії і мав багато чужих відзначень. Імя його стало на бретонськім побережжі майже легендарне.

Незвичайний летунський винахід.

Наука поробила в деяких ділянках направду неімовірні поступи. Торкається це передусім летунства, яке як наймолодший і найновіший засіб комунікації, поробило розмірно найбільший поступ і сьогодні дає майже сто відсотків безпеки своїм пасажирам.

Найбільшою перешкодою для літаків було до недавна причалювання в ночі. Освітлювати майдани добре в мирні часи, але що робити підчас війни? Адже не можна тоді виставляти освітлених майданів під вигідне бомбардування ворожих літаків. Щож тоді робити? Вчені знайшли спосіб і на таке лихо.

Летунський інжинір, американець Мертон сконструував разом з московським фізиком Зворкіном апарат, який дає змогу причалювати літакові на зовсім неосвітленім летовищі. Може воно неімовірне, а всеж таки правдиве. Отже використали вони червоні промені, які висилають спеціяльним апаратом на летовище. Здаєк апаратура заінстальована на літаку переловлює їх знову. Ці прилади перемінюють невидні для людського ока червоні промені на видні. Таким чином летун бачить ціле грище сильно освітлене.

При тому слід памятати, що в той спосіб і підчас мряки можна буде добачувати літаки в повітрі.

Отже такий винахід і збільшує безпеку літаків, але одночасно причиниться підчас війни до їх нищення.

—о—

Окупація школи... родичами.

Страйки починають тепер ставати чимраз більше оригінальні.

Такий справді оригінальний страйк трапився недавно у Франції над італійським кордоном. Мешканці одного села домагалися від довшого часу, щоб невідповідний шкільний будинок замінити на ліпший. Домагання були — як це буває теж густочасто і в нас — безуспішні.

Колиж мешканцям не стало вже терпцю, вони залишили дітей вдома і самі пішли до школи. Розмістившись у шкільнім будинку, заявили, що будуть його так довго окупувати доки не дістануть для своїх дітей іншого приміщення. По двох днях демонстрацій енергійних родичів викинули щойно при допомозі поліції зі школи.

—о—

Із срібного екрану.

СУПЕРНИЦЯ ГРЕТИ ҐАРБО.

Суперницею Грети Ґарбо вважають Зару Леандер, яка походить із прегарної закутини Швеції, увіковіченої Сельмою Лягерлеф у повісті „Геста Берлінґ".

Там виховалася мала Зара, четверта з черги дочка гострого пастора, дитина незвичайно здібна, рухлива й інтеліґентна. Малій донечці дозволяв пастор грати після богослуження на органах у костелі. Мала Зара вправляла на органах і в тайні перед батьком співала, бо вже тоді хотіла стати артисткою, про що батько не хотів навіть і думати.

Щойно по довгих намовах і благаннях батько згодився і 17-літня Зара почала студії. Своїм талантом підбила вона небавом Стокгольм. По тім першім успіху відбула вона турне майже по всіх скандинавських краях і відтак після тріюмфального походу грала у Стокгольмі цілий рік головну ролю у „Веселій вдовиці".

Також і драматичні ролі у песах Ібзена і Стріндберга грала вона з великим успіхом. Не обмежувалася також до самої Швеції, виступала за кордоном і великий успіх, якого зазнала у Відні, став тривкою підвалиною її слави.

Тоді стали напливати фільмові оферти. Молода шведка вступила до фільми і виявила на срібнім екрані незвичайні здібности. Має такі добрі умовини і є така фотоґенічна, що закордонна преса пише, що вона готова відсунути в тінь свою славну землячку.

ВЕСЕЛЕ.

ДОБРИЙ МУЖ.

— А тепер мій дорогий мушу вам сказати щиру правду — каже лікар оглянувши важко хору жінку — мусите бути приготовані на найгірше.

— Бійтеся Бога, пане докторе — ломить руки нещасливий муж. — Хіба не схочете 20 зол. за візиту.

НА ДВОЄ БАБА ВОРОЖИЛА.

Молоде подружжя іде до ворожки. Воно питає кілько матиме дітей.

— Читаю велике благословення небес із твоєї руки — каже ворожка. — Будете мати четверо дітей.

— Бійтеся Бога! — перелякався муж. — Четверо дітей?

— Не хвилюйтеся — успокоює його з усміхом ворожка. — З вашої руки читаю тільки двоє!

ЦІКАВІСТЬ.

— Цієї ночі приніс тобі бузько малу сестричку. Хочеш її може побачити?

— Ні, я волію побачити бузька.

ОБЕРЕЖНИЙ.

— Все, коли приходжу до залі вашого клюбу, бачу, що ви сидите при фортепіяні, але не граєте.

— Бо я зовсім не вмію грати.

— А чомуж ви сидите в такім випадку при фортепіяні?

— Щоб ніхто інший там не сів.

За виховання нашої молоді.

(До дискусії про бурси та виховання сільської молоді).

I.

НЕ ЛЮКСУС — А ТВЕРДИЙ ОБОВЯЗОК.

В ч. 189 „Діла" з 28. серпня ц. р. п. А. Качор ...містив дискусійну статтю в справі основування і розбудови бурс для селянських дітей у міських школах. Автор закликає „відтяжити наші ...жені села масовим відпливом селянської молоді до міст, які опановані чужинцями, ...коли село перевантажене безробітною молоддю". Вказуючи на зубожіння села через загальну господарську крізу, автор каже, що село просто не всилі щонебудь дати на виховання молоді, не маючи до цього відповідних засобів і зрозуміння виховної справи, бо живучи в ...кі це для нього люксус і тому на поміч мусить прийти все громадянство, головно міське, ...це було і перед війною. Це одна з важких і болючих наших громадських справ.

Що наше село переживає господарську крізу, що економічний, а ще більше культурний його стан жахливий — це всі ми загально знаємо. У причинах цього добачуємо тільки брак ... — природного варстату праці селянина та ...ого окруження в місті, забуваючи, що це не причини, а наслідки дотеперішнього нашого ...ального способу життя, безглуздого ділення селянських ґрунтів між діти, легкодушного позбування землі в попанщизняних часах, ...разу нашої інтелігенції та селянства до підприємчивих, рисковних професій у промислі та торговлі, наше замилування до старих легких ... життя і т. д., а надівсе надія на якусь по...

Наш нарід, селянин як інтелігент, не вмів жи... — нафтові терени, гори, мінеральні джерела, все те перейшло через нашу байдужність та ...оту в чужі руки, а ми на селі затримали „го...“ господарів, а серед інтелігенції титули радників, меценасів чи каноніків.

Доки істнували старі форми життя, якось ще з тим було добре. Селянин жив природно, одягався у своє господарське вбрання, не ...чого „панцкого" і жив якось, посилав ще ... і дитину до школи, інтелігент — радник ... „дісарську" пенсію, меценас або „канонік" ..., які дозволяли їм складати на будову ...ського театру, на книжку, ґазети, школи і ..., і так жив наш нарід — інтелігент давав ...ому братові поміч, бо міг і мав звідки її ...

Повоєнні часи змінили те все до основ.

Селянин закинув давній природний спосіб життя. Нині ніхто не побачить у нього вже юхтових чобіт сільської роботи, нема кожуха ні ... сорочки. Нині на селі шеврові мешти, ...ки, шовкові панчішки, боксові чоботи, кашкети, куртки, пумпи, навіть пудер і шмінки ... серед сільського жіноцтва.

За домовиною іде наш селянин нині до міста, бо й до гробу треба йти „по панцки".

Все те очевидно в 99 відс. виробляють чужі, бо свої не могли так нагло взятися до ..., бо донедавна не було у нас при природній господарці і великої такої потреби.

Селянин, що вважає люксусом виховання ... дітей, чомусь не вважає люксусом „панцкі", для села невідповідний у наших умовах ..., бо ні наші сільські дороги, ні примітивний ... спосіб господарки на мешти, пумпи чи ... покищо не надаються.

Від 7 років сиджу постійно на подільському ... між господарями, сиджу і тільки придивляюся, але зі селом зжився, виджу і знаю його ..., спосіб його думання, його задушевні мрії.

Старе те все вже, спорохнявіле, до життя нездібне. Старе передвоєнне покоління трудящих господарів вимирає. До голосу приходить ... воєнне і молоде повоєнне покоління, ... поверховно бере життя, не має тої господарської ощадности і живе надією на якийсь переворот, який сам своєю появою дасть усе.

Відплив ... села принесло у висліді не користь селу, а шкоду, деморалізацію, ... легкого ... обловжування, з надією, що й ті нові ... якось пропадуть.

До праці не дуже охочі сільські безробітні, ... вони не мають навіть нахилу, бо вона для ... тяжка. Праця при цукроварні, це не праця на двірському лані, вона далеко тяжча, хоч більше поплатна, а притім там фабрична дисципліна, яку тяжко знести нашому селянинові.

На селі витворюється тип сільських лазунів, знаних на міських бруках „лазіків", які живуть коштом рідні, ну, й села.

Кожна сільська дівчина, напудрована та вишмінкована, в лякерках, коли має 2 або 3 морги поля та скінчила сільську школу або й заглянула до міської, хоче пана, такого, що має щомісяця 1-го, возьного, поліцая, сержанта, і очевидно переписує метрику.

Чому молоді сільські інтелігенти, навіть вихованці українських шкіл переписують метрики? — Бо не хочуть працювати, а надіються на легкий хліб, на посаду. Це не наклеп, а правда.

Одному скінченому фільософові, який переписав метрику і за те, по кількох роках вичікування на карку родини, дістав посаду писаря у волосній ґміні за 50 зол., пропоновано місце в сільській кооперативі, але „якже-ж він „профессор" гімназіяльний буде стояти за прилавком і продавати нафту!" — слова його приятеля селянина.

Сільська дівчина ходила 1 рік до торговельної міської школи та вернулася до батьків на село. Я кілька разів узимі серед снігів та морозів їздив до міста, щоб примістити її в одній нашій установі. Міські патріоти згодилися, написали до дівчини лист, щоб зголосилася до крамниці на Руську вулицю — але вона не пішла, бо „не випадає" їй продавати в місті перед своїми односельчанами.

Молодий сільський беземельний хлопець попав в якусь політичну халепу, арештували його і судили. Один з наших адвокатів, його оборонець, вистарався йому місце в нашій фабриці; хлопець був у ній 3 дні, покинув його та вернувся на село.

Одного разу молотить у мене сусідський парубок, який має всього 3/4 морга ґрунту. На подвіря заходить міський коминяр зі селянином, який збирає для нього яйць, коли хто не має грошей. Коминяр очевидно не вимітає комина, а каже тільки „дзєнь добри" і дістає 25 сот., або яйці і відходить. Кажу свому парубкові, чому не навчиться ніхто зі села того фаху, а даємо гроші чужим. „Е, ціле село сміялобся з мене, що я коминюх" — була його відповідь.

Син сільського малоземельного стельмаха ходив теж 1 чи 2 роки до торговельної школи у місті, покинув її, вернувся до батька до варстату, не подобалось йому, оженився із сільською дівчиною і почав господарити. Захотілося йому знову до міста. Продав трохи поля, позичив в банку та на спілку отворив ґалянтерійну крамницю. Його спільник виїздив до Франції, треба було його сплатити. Жінка нашого купця продала кусень поля. Купець мав дістати гроші в банку, та цей того дня не мав потрібної готівки і виставив асиґнату, на яку наш купець мав на другий день відібрати в банку гроші. Купуючий поле пішов з тою асиґнатою до нашого купця, якого жінка продавала поле і просив його, щоб пішов з ним до банку та в його присутности взяв асиґнату на гроші. „Я йду тепер на обід і прийду там" — була відповідь нашого купця. Урядовець банку з чемности чекав на нього ще пів години поза урядову пору.

Обід був важніший, як банк і гроші!

У знаного нашого тернопільського промисловця-ковбасника від року термінує син одного священника. В тому часі було в терміні у того самого промисловця кільканацять селянських хлопців, які по кількох тижнях кидали варстат та верталися на село, бо „й праця тяжка і неволя" (дисципліна).

Якже-ж тут допомогти селу? Тільки зазивом до праці, до постійного труду, до числення та надії на його власні тільки сили.

Міське наше населення перетяжене народніми обовязками. Наша духова культура вдержується інтелігенцією. Образів наших мистців не купує селянин, бо він волить лякери, чи пумпи. Літературну продукцію в більшости консумує теж інтелігенція. А складки на народні цілі хто дає? А „Рідну Школу" у Львові чи не втримує інтелігенція та львівське робітництво і службовики львівських установ? Знаю, що позички Р. Ш. не підписав індивідуально ніодин селянин тернопільського повіту.

Хтож є в місті та наша інтелігенція? Священики не мають нині тих доходів, що перед війною, не мають за що вчити навіть своїх дітей. Державних урядовців уже майже нема, та й ті крім наших національних потреб, мусять ще й оплачувати загально-державні і польські цілі.

Наші адвокати та лікарі ледви дихають, не мають передвоєнної клієнтелі, контрактів, заробітків, а службовики наших установ заробляють здебільша стільки, що ледви скромно можуть пропхатися через життя та обігнати найконечніші потреби.

Коли порівняти видатковий буджет селянина і міського інтелігента чи робітника, наглядно побачимо, що на народні цілі дає селянин далеко менше, ніж інтелігент або робітник.

До школи у місті посилають мало або зовсім не посилають дітей селяни підміських сіл, які не потрібують платити т. зв. „станції", з з оплат наші школи селян звільняють звичайно на 50 проц. або й більше.

Бурси для сільської молоді найкраще творити кооперативні, самими заінтересованими селянами, які посилають дітей до міської школи чи ремесла. Моглиб це бути бурсові кооперативи для одного села чи повіту. Вони малиб ту користь, що здані на власні сили розбуджувалиб заінтересовання інституцією та її вихованцями самими батьками-селянами, плекалиб серед вихованців особисту амбіцію, честь, незалежність, гордість, не понижувалиб, не вчилиб надіятись на ласку чи на дарунок. Адже такі селянські сини як Франко, Стефаник, Черемшина, Мартович не були в бурсі, хоч їх батьки певно не були великі богатирі, хоч не ходили в пумпах та мештах, а дали вони нашому народові та своїм братам селянам більше, ніж неодин селянський син вихований у бурсі.

Прикро було для Франка та Павлика, які ввесь труд свойого життя віддали службі свому меншому братові селянинові, зате коли на них прийшла скрута, мусіли брати поміч не від селян, а від людей, які нераз здалека стояли від їх ідейного світогляду.

Наші фінансові інституції моглиб давати підмоги чи то у формі безплатного приміщення, чи оплат інструкторів, лікарів і т. д. Установи, а то й приватні люди моглиб творити стипендії на спеціяльні студії чи науку у ремісників або фахівців спеціялістів, а надусе цілий нарід мусить негайно подбати про міські вселюдні приватні народні наші школи у всіх містах, щоб урятувати міську дітвору перед денаціоналізацією (такої школи не має ще нпр. столиця Поділля — Тернопіль) та зорганізувати поміч нашій незалежній університетській молоді в краю і за кордоном, тим більше, що тої молоді є нині і так дуже-дуже мало.

Бурси для середньошкільної сільської молоді повинні бути оперті по змозі на власних силах самих заінтересованих батьків-селян.

Та важніша ще може, ніж бурси по містах, справа захоронок та передшкілля по наших селах. Сільська дітвора росте нині дико, мов хабазя при дорозі. Нею в передшкільному віці ніхто не цікавиться — а потім йде до школи, здебільша чужої.

По містах є захоронки та передшкілля. Маємо початки цих виховних установ і ми у більших наших містах. На наших селах захоронки це покищо білі круки. Такі чужі захоронки ведуть звичайно сестри-служебниці.

У нас під Тернополем є тільки сестри-студитки в Гаях Вел., а моглиб бути бодай в кожному другому селі. Над цим варто теж призадуматись, бо справа також важна, як і бурс для сільських дітей по містах.

А все те, одне і друге мусить повстати власними силами тих, кому має служити. Дарунок вилазить все боком, чуже не гріє, а ласка тільки понижує.

Поправа національного стану принесе користь і селянам, бо й вони будуть рівноварті громадяни. Для цього потрібна національна культура та інтелігенція. Отже не люксусом, а твердим обовязком, необхідною конечністю наших селян як громадян — дати потрібні нам кадри інтелігенції, промисловців, торговельників, службовиків і т. д., бо без них нема модерної нації, нема національної культури, нема національної держави. Коли те все має дати тільки місто, себто сама інтелігенція, то у висліді булоб це явище ненормальне, односторонне хто зна чи не шкідливе.

Наше село переживає не тільки економічну, але й моральну духову крізу. Старі форми життя завалились, а нових ми ще не знайшли. Ми

захоплені зростом національної свідомости, кооперативами, будовою народніх домів і т. д. по наших селах, але не забуваймо, що це тільки покищо фермент, що трівкої продуманої праці і організації наше село ще не має. Поступ є, але не забуваймо, що й світ не стоїть, не поступає, але летить вперед, та що наш поступ іде таки за повільно, що у світових перегонах покищо тяжко нам здобути рекорд. А світ знає нині тільки перегони і рекорд (Далі буде.)

А. Чернецький.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.**, телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиані футра за найновішими моделями. —?

— **У Головній Школі Торговельній у Варшаві** промувався дня 6. X. 1937 **Теодор Стасів**, бувший член Дирекції Окружного Союзу Кооперетив у Щирці і бувший політичний вязень, на магістра економічних і торговельних наук. 1898

— **Про розкопи у Крилосі** говоритиме в четвер 21. ц. м. в салі „Української Бесіди" у Львові дир. Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, д-р Яр. Пастернак. Виклад цей відбудеться заходом Т-ва Прихильників Музею НТШ і буде ілюстрований світлинами та фільмою. Початок в год. 6. веч.

— **Пригадка. Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів** ім. І. Франка у Львові відбудуться 24. жовтня ц. р. в 10. год. рано в домівці Т-ва „Молода Громада" (вул. Коперника ч. 21. I.).

— **З нашого театру.** У „Волинському Слові" находимо замітку, що управа „Волинського Українського Театру" заанґажувала між іншими до себе Л. Кривіцьку та Л. Боровика. Як нам відомо, ці артисти не погодилися на умовини, поставлені управою цього театру, і до згаданої трупи не ввійшли.

— **Шіско Гара** відома японська піяністка виступить в пятницю з речіталем в салі Польського Муз. Т-ва. Її мистецтво здорове, молоде, повне гарячого темпераменту. Чутливість піяністки у виконуванні творів рівна її знаменитій техніці. Початок концерту в год. 8.15 вечором.

— **Українцям у Раві Р. і повіті під увагу.** Пише нам один громадянин: Дня 9. 10. ц. р. в переїзді через Раву Р. вступив я до реставрації п. В. Петшика на обід. Кельнер ресторану, замісць замовлених мною страв, подав мені інші. На мій заміт, що я тих страв не замовляв, заявив мені, що він „із заходу, руської мови не розуміє і не обовязаний розуміти". Що я сам собі винен, бо не говорив по польськи. При мому відході піднесеним голосом заявив ще: „Нє дочекаш, жеби я учил сєн по руску". В другому недалекому ресторані повторилася та сама історія: мене і тут не хотіли розуміти!... Коментарі зайві.

— **„Жидів і греко-католиків не приймаємо".** На військово-технічний курс Державної Технічної Школи у Львові зголосилися абсольвенти ремісничої гімназії д-ра А. Коркіса, щоб узяти в ньому участь. Секретарка школи їм заявила, що жидів і греко-католиків на згаданий курс не приймають. Треба зазначити, що згадана школа держиться державними податками, стяганими з усіх громадян.

— **Кольонізація Полісся.** До Пинська приїхала делеґація польських кашубів на досліди можливостей кольонізації Полісся. Делеґація веде вже переговори з дідичами з повітів Пинськ, Лунинець і Сарни у справі кольонізації кашубами великих просторів землі на Поліссі.

— **Загальні Збори Личаківського Кружка „Рідної Школи" у Львові.** Дня 17. ц. м. відбулися доріні Загальні Збори Личаківського Кружка Рідної Школи у Львові. Предсідник Зборів і голова Кружка проф. д-р М. Панчишин отворив збори та згадав покійних членів Кружка, що їх пошанували приявні повстанням з місць. Після ділових звідомлень членів Виділу, м-р Кривокульський в організаційному рефераті подав плян праці на цей діловий рік. Дир. Чума представив фінансовий стан акції будови власної шкільної домівки. Після дискусії над звідомленням, в якій взяли участь пп. Волощак, О. Новосад, радн. Копач та Олексин, вибрали нову Старшину Кружка, до якої ввійшли: проф. д-р Панчишин Маріян, о. радн. Дудкевич Евген, проф. Гусак Володимир, п. Голубцева Катря, м-р Кривокульський Володимир, проф. Яворович Остап та п. Черник Василь.

— **Зїзд москвофілів у Сяноці.** В днях 31. жовтня і 1. листопада ц. р. „о-тво ім. М. Качковського" у Львові уладжує зїзд москвофілів у Сяноці у звязку з 50-літтям тамошньої філії того общєства. Виділ „о-ва ім. М. Качковського" поробив заходи в міністерстві комунікації, щоб виєднати залізничі знижки для учасників зїзду та стягнути якнайбільше людей до Сянока. На зїзд приїде апостольський адміністратор Лемківщини о. д-р Я. Медвецький, який відправить дня 1. листопада ц. р. торжественне богослуження і панахиду за померших членів о-ва. Дня 31. ц. м. уладжують москвофіли концерт у салі польського „Сокола". — Виринає питання, чому „о-во ім. М. Качковського" уладжує зїзд своїх членів аж у Сяноці? Відповідь легка. Львів надто велике місто й жмінка москвофільських недобитків губиться зовсім. Аранжери цієї імпрези сподіються, що до Сянока стягнуть дещо більше збаламучених селян з околиці і так заманіфестують свою „силу".

— **Львівська хроніка.** На клепарівськім цвинтарі намагався наложити на себе руку грабар Йосиф Ялембський. До паперової крамниці Кляри Проєкт при вул. Казимирівській прийшов якийсь тип і представився як урядовець дисконтового банку при вул. Ягайлонській та велів собі дати ріжного товару на 90 зол. Відтак просив власницю, щоб післала з ним крамничну панну до банку, де він негайно вирівняє рахунок. Помисловий обманець, якому на імя Ґернер запровадив крамничну панну на пл. Марійську, сам увійшов до брами камяниці і... слід по ньому застиг. — Ольга Титлівна, кравчиня, кинулася сьогодні рано з т. зв. червоного мосту на Любінській дорозі під поїзд, який їхав із Станиславова до Львова. Дівчина згинула на місці перерізана колесами поїзду на половину. Причиною самогубства була недавня смерть матері. — Макс Боген повідомив поліцію, що з бюрка його канцелярії в готелю Ню-Йорк при вул. Леґіонів викрадав хтось систематично золоті монети і наколів таким чином шкоди на 900 зол. — Зофію Тщінську обікрала якась жінка при поштовім уряді при вул. Фридрихів. „Незнайома" витягнула підчас принагідної розмови з торбинки 120 зол. і негайно вийшла. Ясно, що за балакучою незнайомою і за грішми слід застиг. — До мешкання Тадея Шнайдера при вул. Пасічній увійшов вночі якийсь злодій і вкрав гардеробу вартости 120 зол. і столове накриття.

— **Краєва хроніка.** У Гологорах, пов. Золочів, злодії вкрали віз із збіжем. Коли поліцай пустився в погоню, злодії відстрілювались, усеж оставили добичу на місці, а самі втікли в ліс. — У Маняві пов. Надвірна двоє 4- і півтора літних дітей Анни Ожендович, оставлених без опіки, бавилося сірниками і підпалили коноплі, що сушилися на печі. Вогонь сусіди вгасили, а діти померли наслідком попечення. — У Казімежі пов. Броди в господарстві Йосифа Прика згоріла хата і господарські будинки зі збіжем, два коні та господарське приладдя, все вартости коло 6.000 зол. — У Підлипцях, пов. Золочів, із римо-кат. костела злодії вкрали позолочувану чашу та дві пушки.

— **Підтримка війська.** В селі Мартинові Новім пов. Рогатин посвятили недавно „Дом Польскі", до викінчення якого причинився старшинський корпус піхоти зі Скерневіц. У посвяченні взяв між іншим участь рогатинський староста д-р Ярнецький, який виголосив промову. Присутні вислали міністрові військових справ подяку для полку піхоти у Скерневіцах за матеріяльну і моральну допомогу при будові дому.

— **Жидівське ґетто польською традицією.** На протести жидівської преси і громадянства проти введення окремих лавок для жидівських студентів у високих школах Польщі енедецький орган „Львовскі Дзєннік Народови" (ч. 289) запевняє, що жидівське ґетто належить до польської традиції. Пригадує, що у старій Польщі аж до її розбрів жиди творили окреме громадянство і не мали взагалі громадянських прав. Отже не служили при війську, не вибирали послів до сойму, не виконували урядів, не мали землі. Традицією Польщі було жидівське ґетто і не лише лавкове, але теж політичне, громадянське, мешканеве — словом „тотальне" ґетто. Вкінці енедецький щоденник заповідає, що прийде колись до зміни конституції, що закріпить нове правне положення жидів у Польщі.

— **Польки стають до боротьби з алькоголізмом.** На останніх сходинах варшавського відділу „звйонзку пань дому" обширно обговорювали справу боротьби з алькоголізмом. По нараді пані одноголосно рішили, що не будуть зовсім давати алькогольних напитків дітям і молоді середніх шкіл. Одночасно поведуть акцію, щоб усі матері пішли їх слідами. Крім того пані рішили зменшити кількість алькогольних напитків підчас принять у своїх домах.

— **Повне узалежнення від держави.** Большевицький уряд у Москві видав декрет про ліквідацію мешканевих і мешканево-будівельних кооператив у СССР. Усі мешкальні доми перейшли в руки міських рад та комуністичної партії. Декрет узалежнив мешканців міст безпосередньо від держави, що буде диктувати мешканцям не лише умовини найму, але взагалі приділ помешкання. Згідно з декретом договір найму можна буде заключити найвище на 5 років. Якщо льокатор замешкатиме з комірним за 3 місяці, його викинуть на вулицю. Уряд застеріг собі теж право піднаймати помешкання субльокаторам. Ліквідацію мешканевих кооператив большевики пояснюють їх засміченням „ворогами народу", „троцькістами" і диверсантами.

— **Промова до католиків цілого світу.** В суботу 23. ц. м. архиєпископ Константіні, секретар конґреґації для поширення віри, виголосить промову радіо до католиків цілого світу з нагоди світового місійного дня. Польські радіостанції подадуть переклад цієї промови в год. 8-ій вечором.

— **Діямант міліонової вартости.** В Короманделі у Бразилії знайшли діямант, що має близько 200 каратів. Вартість діяманту оцінюють на 5 міліонів мільрейсів (1,750.000 зол.). В цій околиці найшли вже раніше один великий діямант „Зоря Полудня".

— **Страх перед війною в Англії.** В Льондоні повстало взаїмне обезпеченеве товариство, що переводить обезпечення реальностей від воєнної небезпеки. Страх перед війною такий великий, що дотепер т-во обезпечило реальности на 50 міл. фунтів штерлінгів. Управа товариства сподіється, що обезпечення зростуть у короткому часі до 1 міліярда фунтів штерлінгів. Фонд взаїмного обезпеченевого т-ва зростатиме до 10-ох років і щойно по 10-ох роках обезпечені зможуть вибрати свої вкладки, якщо не вибухне війна Англії з іншими державами. В широких колах англійського громадянства поширені такі настрої, що живо пригадують настрої перед світовою війною.

— **Повінь анонімних листів.** Суд лавників у Ґрабов (Мекленбурґія) розглядав справу одного мешканця того міста, який писав від кількох років постійно анонімні листи. Тому то мешканці міста жили в постійному схвилюванні, бо майже всі діставали анонімні листи. Одна жінка скінчила самогубством отримавши листа з інсинуаціями. Подібний анонім дістала одна недужа у міськім шпиталі і негайно після того померла. Автора анонімних листів суд засудив на 5 років вязниці і на втрату чести.

— **Ріжні вісти.** Відомий поет Метерлінк покінчив саме 75 літ і з тої нагоди дістав привіти від міста Ніцци. Славний поет перебуває саме тепер на Рівієрі. — Американська федерація праці рішила одноголосно бойкотувати японські товари. — В палестинських концентраційних таборах сидить тепер 380 арабів. — Канадійський археольоґ Штернберг відкрив недавно в долині Комрей скелет величезної ящірки, довгої на 8 м. На думку Штернберга ця ящірка жила 60 тисяч літ тому назад. — В берлінському суді застрілився 64-літній адвокат — жид Ернст Бохнер, якого засудили на 18 місяців вязниці. — У Дрездені в опері відбулась премієра нового балету Ігоря Стравінського п. н. „Гра в карти". Костюми до того балету пошили на підставі ескізів сина знаменитого композитора. — На турецьких маневрах трапилася така цікава подія: Підчас „найгіршого бою" післали команданта „синьої" армії ген. Мустафу у відставку і на його місце призначили нового команданта.

З театру.

Великий Театр: „ЗАВТРА НЕДІЛЯ“, песа на 5 дій Адлера і Перуца.

Представник фірми кольоніяльних товарів має молоду, гарну жінку, донечку і з любови для них старається вистелити їм життя вигодами. А що його місячна плата не вистачає на такі дарунки як бриліянти, то безпосередньо перед ревізією його каси бракує йому в ній усього 4.000 долярів. У суботу ввечір, коли він дістає телеграму про приїзд ревізора на неділю зранці, він мусить виповнити ту страшну діру у своєму касовому звіті; в неділю навіть банки зачинені і ніхто з його приятелів, що має доступ до банкових кас не зможе йому позичити на 24 години потрібної суми, щоб він міг її положити „для ока“ до власної каси. Раз він уже покористувався такою штукою... що ж зробить тепер?

Суботня ніч перед „ревізійною“ неділею для такого урядовця страшна. Коли приходить вістка, що поїзд-експрес, яким їде до нього ревізор, виховзнувся з рейок і розторощився з убитими та раненими — це ще єдина іскорка надії, що ревізор не доїде. Та яка духова боротьба в душі такого „промисловця“, коли він довідується в останній хвилині, що тим самим поїздом має приїхати його донька! Герой до останньої хвилини живе надією на якусь незвичайну поміч — раз повний енергії, то знову безрадний. Уся песа має сильно драматичні моменти, при цьому ж автори не забули і про деякі веселіші сцени, щоб не попасти в патетичну трагедію.

Грали її дуже добре під проводом дир. Бірецького, що в головній ролі мав прегарні моменти розгубленої людини; поруч нього найкращі креації дали Леліва і Межеєвський; далі Шиманський, Остоя-Сташевський і Бороза. Песа йде живо і матиме успіх. **м. р.**

—o—

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Зїзд представників родин о. Йосафата Кобринського й д-ра Теофіля Окуневського, задуманий пок. д-ром Окуневським на кілька місяців перед смертю, відбувся за його доручення заходом ради. Володимира Кобринського в суботу 9. п. м. Старики не явились, були тільки внуки і правнуки о. Йосафата, незабутнього ініціятора й основника Українського Народнього Дому в Коломиї, а крім того сестра пок. д-ра Окуневського п. ... Окуневська з Яворова — разом 10 осіб. Інші прислали прихильні побажання. Після поминального богослуження в церкві зібрались учасники в салях Музею „Гуцульщина“ ім. о. Й. Кобринського на 1. поверсі Народнього Дому, який є власником цієї висококультурної установи та, користаючи з десятиліття його формального істнування, вислухали цікавого нарису історії розвою того Музею, виголошеного його основником і кустосом радн. В. Кобринським. Після цього оповадив кустос гостей по 5-ти кімнатах музею і пояснив їм експонати, між якими є чимало дуже цінних та рідких предметів. Спільна фотографія під портретами покійних патріярхів обох родин о. Й. Кобринського й д-ра Т. Окуневського та вписання у пропамятну книгу Народнього Дому закінчило офіційну частину того родинного зїзду.

Відчит д-ра Пастернака про розкопи у Крилосі. Для кращого підчеркнення і звеличання десятиліття Музею „Гуцульщина“ ім. о. Й. Кобринського запросив управа Музею на той день (9. жовтня) д-ра Пастернака, нашого знаменитого археольога, з відчитом про викопалини в княжому Крилосі. Шановний прелеґент виголосив окремо відчит для шкільної молоді, яка уладила славному дослідникові бурхливу й дуже щиру овацію, а потім (від 17. год.) для старших. Тому, що відчит відбувся під патронатом музейництва, гостя привітав радн. Кобринський і при кінці й подякував від громадянства, а п. Гонюк вручила йому китицю квітів. Відчит був дуже цікавий і так захопив слухачів, що за час трьох годин (два відчити) майже ніхто не порушувся, не закашляв. Жаль тільки, що старше громадянство не виповнило невеличкої салі по береги і з управи Народнього Дому крім кустоса був на ньому один радовий представник! — відсутність ... (багатомовна...). А шкода, бо від довшого часу справді не було в Коломиї такого цікавого, змістовного, вміло виголошеного і перш за все такого актуального відчиту.

Пекарня „Золотий Колос“. Дня 12. п. м. почала у м. продавати новозаснована пекарня „Золотий Колос“ і випускає щоднини свіже здорове печиво. Керівники пекарні, молоді люди, відомі зі своєї солідности, дають запоруку, що ця нова наша економічна станиця задовольнятиме потреби широких верств населення нашого міста, як і вибагливих смакунів. Тільки ... забава-бажання: щоб печиво з їхньої пекарні появлялося на них півтора години скоріше, як досі. Це лежить у їхньому власному інтересі.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На те він свій.

З провінції пишуть: Прийде наш чоловік до кооперативи — і тільки пальцем до капелюха або й то ні. Заходить до повітового осередка, рідношкільного, просвітянського, чи якого там, капелюх щоправда скине, але вже у кімнаті, а як прийдеться йому хвилину заждати, то й цигарку затьмить. А як той самий чоловік зайде до якоїсь чужої установи, то вже по коридорах ходить з голою головою, заздалегідь похилений й скромно всміхнений, до кімнат стукає як найслабше і то три рази розглядається, а як почує з середини слово „прошу“, то натискає клямку дверей мовби отвирав пекельну машину: ледви-ледви порушує.

Так пишуть з провінції, хибно підозріваючи, що це тільки провінціональна прикмета. Тимчасом і столиця може тим самим похвалитися, а хто зна чи й не закасувати провінцію.

Хтось подумає: певно мова про селян, людей густо-часто невироблених, товарисько необутих!? Ні, зовсім ні! Я не звужую цих похвал до одної верстви і не маю наміру вилучити з цього інтелігенцію. Навпаки признаю їй небуденні заслуги на цьому полі.

Варт походити по наших установах у столичнім городі, варт побути в кожній дві-три години, а можна неодну квітку зірвати.

Входить хтось... Брови стягнені, уста зішнуровані — знак, що злий.

— Доки я буду чекати?!

— Вибачте, на що? — питає його перший зкраю урядовець.

— Як на що! На відповідь! — гремить „сторона“.

— А в якій справі?

— Ви повинні так само добре знати, як і я. Але в нас усе по рутенськи. Балаган!

Витворюється неприємна ситуація, урядовці не знають, чи випадає їм викинути сторону за двері, приходять до переконання, що ні і тому починають розпитувати: що, як і коли.

Шукають за письмом сторони, знаходять і вкінці:

— Якжеж було вам відповідати, коли ви не подали адреси?!

— Мої панове, Галичина не Америка, чи Росія, не так тяжко когось знайти! Адже мене, пане добродію, знає майже цілий Львів.

Після того „сторона“ спускає трохи з тону і починає оповідати:

— Приходжу нині до маґістрату. Вже місяць як уніс подання в справі дозволу на добудівку. Стукаю в двері — ніхто нічого, стукаю вдруге — так само. За четвертим разом злість мене вхопила. Відхилюю двері, а урядник їсть друге снідання. „Проше зачекаць!“.. — Зачекав я...

Вулицею йде голова одної інституції. Підступає до нього чоловік і з місця:

— Чекайте, я вам покажу на загальних зборах! Досить уже того вашого панування! Врешті тою я ще там до вас нині прийду.

Має видно якусь болячку, може й оправдану, але чи зробив би таку штуку з головою нерідної інституції, а ще до того, колиб був залежний від неї. Булаб ціла купа „слуга уніжонків“, „падамдонужків“, а навіть „цалуеручків“. Хіба десь у найглибших нетрах ковдри: „Чекайте, я вам покажу!“

До чужого не випадає, зате до свого... на те він свій! Так було від давен-давна і тому наслідки — ненадзвичайні.

Галактіон Чіпка

КРЕМЯНЕЦЬ.

Концерт Михайла Дуди. 17. жовтня відбувся у Кремянці в концертовій салі ліцею концерт співака М. Дуди, який погодився спеціяльно приїхати до Кремянця і дохід зі свого концерту віддати цілковито на користь незаможних учнів кремянецької української гімназії. Йому товаришила п. Тіна Дубрівна з Калуша, яка походить сама з Кремянця. Дуда проспівав цілу низку українських народніх і стрілецьких пісень, дует Оксани й Андрія із „Запорожця за Дунаєм“ (разом з п. Дубрівною), арію з „Тараса Бульби“, а також німецькою, італійською та еспанською мовою кілька арій з опер „Льогенгрін“, „Тоска“ і романсів. Саля була переповнена переважно шкільною молоддю, котра приймала оваційно кожний виступ наших співаків.

Недогляд, що покінчився смертю. 12. жовтня зібралися учні до світлиці кремянецького ліцею, були без догляду і рішили засвітити світло, бо в кімнаті було темно. Тоді один з них — Свіненко (II. рік), не вміючи виключити електричного струму, почав вкручувати жарівку і доторкнувся рукою до струму високої потуги, котрий поразив його на смерть.

Арештування української молоді. 17. жовтня у Кремянці заарештувала поліція Миколу і Михайла Медведських, Івана й Олеся Гарасевичів. Причина арештування невідома. Всіх їх по допиті перевели до кремянецької вязниці.

І того вже не вільно. В 1919 р. підчас боїв з большевиками коло Кремянця багато козаків Української Армії лежали ранені у кремянецькому шпиталі. Коли большевики вдерлися до міста, то безпощадно перебивали всіх ранених. Але панували тут недовго, бо за кілька днів повернулось українське військо і тоді всіх убитих по звірськи большевиками урочисто поховали на цвинтарі при монастирі. Місцеве українське громадянство заопікувалося тими могилами, впорядкувало їх (є 38 індивідуальних могил та 1 братська), огородило і поставило памятник — високу бетонову кольону із золотим тризубом і написом: „Їх смерть життя розбудить у народі. Це початок борні, а не кінець“... І з тої пори рік-річно установилася традиція на проводи — в перший понеділок по Великодних Святах і на Покрову правити на цих козацьких могилах урочисті панахиди. Наша молодь перед тими днями спеціяльно прикрашує могили вінками, червоною китайкою і різними військовими та національними емблемами. Православне духовенство править урочисті панахиди українською мовою, на котрі зібрається завсіди кілька сот людей. І цього року по Великодні відбулась така панахида без ніяких перешкод. Одначе ця традиційна урочистість 14. жовтня на Покрову цього року викликала зацікавлення урядових чинників. Не сподобалось агентам поліції, що на могилах українських козаків висипано з піску тризуби в оточенні шабель і рушниць, хоч так було щороку; не могли вони спокійно чути звуків гимнів: „Боже Великий Єдиний“ та „Ще не вмерла Україна“, після відспівання яких присутні спокійно розійшлися домів. Але поліція не дармувала і почала робити доходження, хто впорядковував могили, чому так прикрашував, пощо правлять панахиди і т. д. Заарештовано у звязку з цим кількох хлопців, яких обвинувачують у приналежности до ОУН і змаганні відірвати Волинь від Польщі.

—o—

Спортові новинки.

Україна виїздить цієї неділі до Дрогобича на метч за мистецтво Окружної Ліґи. Її противником буде Юнак, що на своїм грищі вміє бути грізний, але віримо, що Україна, рішуче краща дружина від Юнака — заграє цей метч із відповідною амбіцією та запалом і виграє, щоб таким чином знову заняти краще місце в табелі.

Найгрізніший суперник Руси кошицький КАЦ стратив у неділю перший пункт у мистецтвах зі слабим МШЕ з Мукачева. (В „Ділі“ подали ми переставлені пари і тимсамим деякі вислідп були невірні). В табелі веде КАЦ перед Русею, яка має один пункт менше, але вже скінчила гри. (КАЦ має ще одні змагання). Зате у весняній рунді Русь матиме нагоду відбити собі страчені пункти, бо КАЦ має багато виїздів, на яких мабуть потратить пункти. Русь має вже найгірші виїзди за собою.

Ляціо — Ференцварош, метч за чашу Середущої Европи, відбудеться цієї неділі в Римі. Оба суперники тепер у слабій формі. Перший метч виграв Ференцварош у відношенні 4:2.

Мадярська Ліга. Будафок — Будаї XI 2:2; Кішпешт — ЕТО 5:2; Немзеті — Терексвеш 0:0; Гунґаріа — Фебус 2:2; Уйпешт — Бочкай 2:0; Електромош — Шікетаксі 1:1; Ференцварош — Сеґет 1:0.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 26. вересня і 3. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 37 і 38.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Вільня, 16. кастрычніка 1937. Год IX. Нр. 13.

MORZE. Warszawa, październik 1937. R. XIV. Nr. 10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 21. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Пятниця, 22. X. год. 7.30 веч. Хор Дана.

Театр Рімнородностей:

Четвер 21.X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Пятниця 22.X. г. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОГАТИН:
21. X. Довбуш.
З Рогатина іде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ.
21. X. Воскресення.
22. X. Жайворонок.
23. X. Гимн нужди.
24. X. Ніч під Івана Купала.

ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Останній поганин", „Клопоти спортовця".
ГРАЖИНА: „Шлях до Ріо".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пурпурна загибель".
МЕТРО: „Під двома прапорами" і коворові додатки.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Паталоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камеліова дама".
ПАКС: „Додик на фронті".
ПАЛЯС: „Моя панна мама".
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Алярм у ночі", „Ню-Йорк-Сан Франціско".
СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Трукса".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живиці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 21. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Ліричний концерт на альтівку й орх., 18.00 Весела муз. авд., вок. квартет, 19.10 Давні пісні, давні танки, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 17.00 Циганська орх., 18.10 Спів, 19.20 Сальон. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Догнанія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Італ. музика на скр. і форт., 19.35, 20.00 Концерт хору, 21.10, 22.00 Вок.-муз. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт солістів, скр. форт., 22.00 Хор, 22.45 Танц. музика, ПРАГА 20.30 Фр. музика, 21.25 Симфонія ч. 1. п-дур Бетовена, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви — Молієрівський вечір, 20.00 Пісні, 20.15 Форт., РИМ 18.30 Розр. музика, 21.00, 22.30 „Повер до даме" оп. Белінія.

Пятниця, 22. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Концерт Шумана і Корнеліюса, спів, форт., 20.10 Вес. концерт, 21.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 17.00 Форт. реситаль Белі Бартока, 17.45, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.15 Форт., 17.00 Для дітей, 19.25, 22.00, 23.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Весела комедія з муз. і співом, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. вечірка, 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Комп. концерт Вальт. Німана, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Реситаль на альтівці, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00, 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера, ПРАГА 16.30 Квартет, 19.30, 20.00 Популяр. концерт. РАДІО ПАРІ 20.00 Пісні 20.30 Хор. сонети, 21.30, 22.00 Фр. і англ. гумор, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Дантон" ком. Форцана.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 21. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Мистецький танок — муз. поранок для вселюдних шкіл, скрипка, форт., 11.40 Два форт., 11.57 Сигнал, 12.03 Орх., Полудн. денник, Гутірка, 13.45 Комунікат Хліб. Палати, 13.50 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі". Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Музичні мандрівки: „Італія" авд. для молоді, 16.15 Орх., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Географічний словар, 17.15 Концерт солістів: віол., тенор, 17.50, 18.00, 18.50, 18.35 Спорт, 18.10 Львівський цекгова, 18.20 Камер. мініятури — сальон. тріо, 18.30 Програма на завтра, 18.35 Авд. для сільської молоді, 18.40 Листи та програми, 19.00 Театр Уяви: „Чесний спадкоємець" Гільберта Кіта Честертона, 20.00 Розр. концерт, орх., сопр., баріт., 21.30 Авд. присв. Г. Даніловському: відчит, дві пісні, 22.00 Камер. концерт, форт., окр., віол., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 22. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл, 11.40 Арфа і флет, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Кінець війни, словно-муз. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00, 19.35 „Ольбрахтові лицарі", Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Білі хусточки" казка для молод. дітей, 16.00 Гутірка з хором, 16.15 Весело і сентиментально, Концерт кварт., 16.50 Гутірка, 17.00 Освіта сусп. робітників, 17.15 Концерт солістів: форт., спів, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Марші та хори, пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Дожвіття" ком. Ол. Фредра, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт: орх., форт.; у перерві в год. 21.00 Веч. денник, гутірка, 22.50 Останні вістки, 23.00 „Форт. гутірка", пісеньки з пл.

БІРЖА.

Львів 20. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·15—17·65, Франки швайцарські 122.15—121·35, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—16·80, Кор. дан. 117·49—116·65 Кор. норв. 132·28—131·30, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінляндс. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·[illegible] Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Аві [illegible] 26·20—15·90, Марки нім. срібні 131·[illegible] — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·63, 55·63, 55·88 4 поз. інв. 1 ем. неност., 2 ем. 69·50, серія 82·75, 5 заліз. 60·50, 4 прем. дол. 38·60, консол. 59·00, 59·00, 58·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50 Цукор 34·50 Вугіль 24·25, 24·75, Ліпьпоп 52·00, Моджеів 10·00, Островець 95·50, Габербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 20. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Хто з милосердних сердець поможе жінці оплатити такі курси, яких покінчення дасть їй змогу заробити на прожиток, зволить ласкаво надіслати жертву до Адміністрації „Діла" для „Юлії". 1-3

Секція Торговельників при У. Т. Т. повідомляє, що 23. ц. м. (субота) в годині 19. в домівці У. Т. Т. при вулиці Гродецких ч. 1 у Львові відбудеться виклад п. Івана Коцура, книговода на тему „Бюджетування торговельних підприємств". На цей виклад запрошує членів Укр. Тех. Тов. та особи заінтересовані. 1894

Загальні Збори Т-ва „Українська Захоронка у Львові відбудуться 5-го листопада ц. р. точно в год. 5-ій попол. в салі „Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів. 3) Звіт Виділу: а) секретарський, б) педагогічний, в) касовий, г) організаційний. 4) Дискусія над звітами. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Вибір членів Виділу і Контрольної Комісії. 7) Внески і запити членів. — В год. 8-ій рано в Успенській церкві при вул. Руській відправиться Служба Божа за померлих членів Товариства. — Виділ Товариства.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.